

Inhača vsek dan razen ne-
delj in praznikov.
Issued daily except Sunday
and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XV. Cena lista
je \$5.00.

Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 21. aprila (April 21) 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

Uredniški in upravnički pro-
stori: 2657 So. Lawndale av.
Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4655.

STEV.—NUMBER 94.

GOVERNER MILLER JE VENDAR VETIRAL NEVARNO PREDLOGO.

DELAWSKI PROTEST JE NE KAJ IZDDAL.

V jeseni so volitve in vpoštova se protest od strani delavstva.

Albany, N. Y. (Fed. Press). — Predloga, po kateri bi lahko spravili vsakega delavskoga voditelja kot "nepodobnega državljanja" ob času stavke na varno, ali pa socialista ob času volitev na prostor, na katerem bi njegova agitacija prav nič ne izdala, je postala brez moči. Legislatura je sicer sprejela to predlogo, toda governer Miller jo je vetiral, ker je delavstvo protestiralo tako glasno in odločno, da governer ni mogel reči, da tega protesta ni slišal. Po predlogi, sprejeti v legislaturi, je imela vsaka oseba pravico povzročiti arretacijo neljube osebe, ako jo prisegla, da je oseba umorljiva, ki jo ima na piki.

Delavstvo je že večkrat protestiralo proti marsikateri predlogi, toda governerji se niso ozirali na take proteste. Takrat so bili razmere drugačne in se zelo ločile od današnjih. Newyorská legislatura je sama poskrbela s svojimi izključitvami socialističnih poslanec, da je delavstvo v New Yorku pričelo misliti. V jeseni so volitve in marsikateri profesionalni političar je dobil protin v palcu na desni nogi, ko je opazil, da se delavstvo probuja in da močne nastopi bolj samostojno v jeseni pri volitvah, kot je nastopal do zdaj. In takoj je zdaj tudi delavski protest našel poslušna ušesa.

Governer Miller je ni vendar samo te predloge, ampak vendar je še neko drugo predlogo, kajti med delavstvom je opazil gotov znamenja. Vendar je namreč predloga, po kateri se lahko parolira kaznenci, ko so odslužili prvo letno svoje kazni, ako so prvkrat v jeti. V splošnem sodijo, da je bila ta predloga sprejeta, da odpre jetniška vrata Robert Brindell, bivšemu carju nad stavbinami delaveci v New Yorku, ki je dokončal eno leto svoje kazni. Bil je namreč obsojen na pet let ječe.

NAPREDEK SOCIALISTIČNE GA GIBANJA V EVROPI

Delavske vlade v zapadni Evropi niso več daleč.

Mount Holyoke, Mass. — (Fed. Press.) — "Delavske vlade v veleni državah zapadne Evrope so gočata stvar v nekaj letih," je rekel Henry W. Laidler, tajnik Lige za industrijalno demokracijo in urenik delavskoga lista "Labor Age", ko je govoril pred dijaki tukajnjega kolegija.

"Leta 1914. je bilo delavsko gibanje v Evropi še zelo slabo," je dejal govornik, "toda danes je v rokah zmernih socialistov. Socialisti in komunisti v Nemčiji kontrolirajo 42 odstotkov poslanec v parlamentu. V Belgiji je delavski vodja La Fountaine podpredsednik senata in socialist je predsednik najvišje zbornice. Socialistično predstavnštvo v parlamentnih drugih državah zapadne in srednje Evrope je približno sledče: Avstrija, 38 odstotkov; Čehoslovakijska, 38; Belgija, 35; Danska 34; Italija in Bolgarija 26; Norveška, Holandija in Švica, 22. V Franciji, Španiji in Portugalski je predstavnštvo primeroma slabo. Francoski socialisti imajo 20 poslancev, oziroma 10 odstotkov."

Strokovne organizacije v Evropi — je rekel govornik — imajo danes 41 milijonov članov, to je skoraj trikrat toliko kakor pred vojno.

DVA UBITA PRI ŽELEZNŠKI NEZGODI

Pratt, Kans. — Osobna vlaka št. 311 in 312 sta udarila skupaj pri Plainsu, ki se nahaja sto milij za padec od tukaj. Strojevodja običajno sta ubita. Nekaj jenška je bila poškodovana.

AMERIKA NIMA NIČ PROTIV RUSKO-NEMŠKI POGODBI.

Washington, D. C. — V vladnih krogih ni opaziti nobene opozicije proti rusko-nemški pogodbi, ki je bila sklenjena v Rapalu na velikočno nedeljo. Neki uradniki državnega departmanta je rekli v razgovoru s poročevalci, da separatna pogodba med Združenimi državami in Nemčijo ni prizadeta vsled rapalskega paktu in ameriška vlada nima nič proti temu, če Nemčija pripozna rusko sovjetsko vlado.

SEMJONOV IZPUŠČEN IZ JEČE: IZGREDI.

Tisoč demonstrantov je sprejelo sibirskega krvnika s sovražnimi klici pred ječo.

BORAH PREISKUJE V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Gregorij Semjonov, kozaški rabelj iz Sibirije, je bil v sredo izpuščen iz policijske ječe. Njegovim prijateljem in zaščitnikom se je končno posrečilo, da spravili skupaj \$25,000 poročstva (dvajsetisoč v gotovini in pettisoč dolarjev v liberti bondih) in ataman je zapustil celico, v kateri je stanoval osem dni.

Ko je Semjonov stopil iz ječe na stopnicie, ki vodijo na ulico, ga je "pozdravilo" na tisoče demonstrantov s klici: "Tat, ropar, morilec, logov!" Ulica Ludlow je bila črna vsled ljudske gneče. Semjonov je postal nervozan, posvetil je glavo in se tesno stisnil k policiju, ki so ga obkolili od vseh strani. Policijski so ga naglo porinili v avtomobil pred ječo, druga policijska četa je pa odganila demonstrante in naredila pot v gneči, da je mogel avtomobil naglo oddirjati. Vpitrje je bilo naravnost zaglušeno. Demonstrant je se stali na strehah, požarnih stopnicah in mostovih nosednjih hiš ter napolnili gledališča na vseh straneh ulice. Njegov bivši počnec, ki je prišel z njim v Ameriko, je sprejel Semjonova v jetniški pisarni in se odpeljal z njim v avtomobilu. Kruski je seveda delil s Semjonovom neprjetni sprejem razjarjene ljudske množice na ulici.

V sredo zvečer se je izvedelo, da je prišel senator Borah v New York. Borah je dejal, da je prejel od treh oseb v New Yorku važne informacije, tikajoče se Semjonove afere in prišel je, da osebno govoril z dotednimi osebam.

IZZA ZAKONSKIH KULIS PRE- MOŽNIH.

Chicago, Ill. — Policijski saržent se je dolgočasil za mizo na policijski postaji in čakal, kdaj pričnejo katerega gréšnika na policijsko postajo, da ga uknjiži, ko je nenadoma vstopila zasopla žena in se predstavila kot soprona odvetnika Robert Cantwell. Povedala je saržentu, da je ravnanje preteplja punico, ki se je zagledala v njenega moža in zdaj želi, da se aretira.

"Danesh je obletnica moje poroke," je hitela odvetnikova žena. "Moj soprog bi moral biti danes doma, pa ga ni že štirinajst dni. Ker ga ni bilo domov, sem se hotela prepričati, ako so moji sumi upravičeni. Oblikala sem se in šla na dom gdž. Billie Kay. Rekla sem ji, da naj pride domov. Postala je predzračna in premilila sem jo. Zdaj sem tukaj, da jo dam aretirati."

Policija je odšla na dom Kayeve, pa je ni bilo doma. Soprona Cantwella je na to izjavila, da se dogodek zaključi z razporoko.

NEODVISENI SO GLASOVALI S SOCIALISTI.

Milwaukee, Wis. — Trije neodvisni občinski svetovaleci so glasovali s socialisti, da se odstranita neki davčni komesar in komisar za javna dela iz službe, kateri so podpirali protisocialistični elementi.

AMERIŠKA LASTNINA V SIBIRIJI JE SVETA.

ZIVLJENJE MLADIH MOŽ V SIBIRIJI PA NI SVETO.

Tako se tolmači brzojavka državnega pravdnika Haywardsa, odpolana senatorju Borahu.

New York, N. Y. (Federated Press). — Lastnina ameriških biznismanov v daljni Sibiriji je sveta. Tisti, ki so si jo prilastili na krivljeni način, se morajo zagovarjati pred ameriškim zakonom. Življenja mladih Američanov v Sibiriji niso, sveta. Tistim, ki na krivljeni način unijo tako življenja, se ni treba batiti, da bodo oboženi po ameriškem zakonu.

Tako je s par besedami povedano, kaj pomeni brzojavka zveznega državnega pravdnika William Haywardsa, ki jo je poslal kot odgovor na zahtevo senatorja Boraha, da se Gregor Semjonov, kozaški mesar, ne more obožiti, ker so njegove čete umorile v Sibiriji ameriške vojake. Hayward je rekel v svoji brzojavki:

"Njega (Semjonova) ne morejo obožiti pred zveznim sodiščem Združenih držav, ker njegov akti ne spadajo v dobro določeno mejo teritorialnega ali admiralnega pravosodja. Obožiti ga ne more nobeno vojno sodišče, ker je njih pravosodje odvisno od kraja, na katerem je bil izvršen zločin. Zdi se, da vojaška sodišča nimajo moči, da sodijo o takih izrednih prestopkih, ko je Semjonov obožen, da jih je izvršil."

Tako je Semjonov prišel v ječo, ker je ukradel blago, ki je bila lastnina ameriške trgovske tvrdike, katera je tržila v Sibiriji. Toda ameriški zakon ga ne more dočeti, ker so njegove čete umorile Američane, dusiravno so ravnote čete izvršile umor, ki so kradle blago.

Klub temu zahteva organizacijo sibirskega veteranov, kateri člani so služili pod generalom W. S. Gravesom, da pride Semjonov pred sodiščem zaradi umora ameriških vojakov, katere so kozaški napadli iz zasede. Svojo zahtevo so sporočili senatorju Borahu. Organizacija je pa tudi brzojavila tajnik Hughesh:

"Brez dvoma so Vas obvestili, da je Gregor Semjonov direktno ali nedirektno odgovoren za umor ameriških vojakov v Sibiriji. Fantje, ki so služili v Franciji niso bolj črtili kajcerja, kot sovražimo mi tega banditskega načelnika. Posebno v tem slučaju mislimo, da ameriška zastava malo več pomeni, kot samo čustvo, in da se Gregor Semjonov oboži umora. Koraki, ki bodo podvzeti v tej smeri, bodo imeli saj to vrednost, da se krivda odloži na tiste, katerim gre, ako ne odpade samo na Semjonova."

Drug značilen fakt je ta, da so Semjonova pustili na cedilu vseh policijski postaji in čakal, kdaj pričnejo katerega gréšnika na policijsko postajo, da ga uknjiži, ko je uknjižen. Niti eden ni prišel, da zanj postopek za pet in dvajset tisoč dolarjev. Vsi čaknjo, da sodiščo odloči, kdo je odgovoren za tativino v Sibiriji. In tako Semjonov prišel v ječo. Nobena vlad, o katerih se je sam bahal, da so ga podpirale, noče polečiti tistih par tisočakov, ki so potrebeni za poročstvo, da zapusti ječo.

Nekaj zadoščenja pa le imajo, kajti. Kajti newyorská policija je skrbela, da ga niso več ne zasmehovali iz sosednih hiš, kadar se je sprehajal na jetniškem dvorišču. Policijske straže so bile razpostavljene na sosednih hišah, kadar se je kozak sprehajal na dvorišču, da ga stanovniki niso zasmehovali. Semintje je policija tudi razgnala ljudstvo, ki se je nabralo pred ječo, da vidi kozaka, ki je zapovedoval banditom, kateri so priredili številne masakre.

Chicago, Ill. — Projekcija poroka, da sta siamska dvojčka Jožef in Roza Blažek zapustili ogromno premoženje, so se pokazala nepravilna, ko je Frank Blažek, brat skupaj zraženih sester, v četrtek polozil prošnjo za oskrbitivo začetniškemu sodišču. Prošnja se glasi, da so rudarji tam okloputali duhovnika in međunarodnika, ki sta hodila okrog stavkarjev ter jih napadala, da se naj vrnejo nazaj na delo, češ da ni lepo, da so se uprili operatorjem. Mogoče bo kateri rojati več poročil o tem dohodu.

Chicago, Ill. — Projekcija poroka, da sta siamska dvojčka Jožef in Roza Blažek zapustili ogromno premoženje, so se pokazala nepravilna, ko je Frank Blažek, brat skupaj zraženih sester, v četrtek polozil prošnjo za oskrbitivo začetniškemu sodišču. Prošnja se glasi, da so Rudarji tam okloputali duhovnika in međunarodnika, ki sta hodila okrog stavkarjev ter jih napadala, da se naj vrnejo nazaj na delo, češ da ni lepo, da so se uprili operatorjem. Mogoče bo kateri rojati več poročil o tem dohodu.

Chicago, Ill. — Projekcija poroka, da sta siamska dvojčka Jožef in Roza Blažek zapustili ogromno premoženje, so se pokazala nepravilna, ko je Frank Blažek, brat skupaj zraženih sester, v četrtek polozil prošnjo za oskrbitivo začetniškemu sodišču. Prošnja se glasi, da so Rudarji tam okloputali duhovnika in međunarodnika, ki sta hodila okrog stavkarjev ter jih napadala, da se naj vrnejo nazaj na delo, češ da ni lepo, da so se uprili operatorjem. Mogoče bo kateri rojati več poročil o tem dohodu.

KAKO JE STAVKUJOČI RUDAR NASUKAL OPERATORJE V PENNI.

Cresson, Pa. — (Feder. Press) Tukajanje "Penn-Central News" poroča: Neki premogar se je ponudil Hillman Coal kompaniji v Jeromu za čuvanje. Prejemal je \$15 na dan. (Operatorji nimajo denarja za poštene meze rudarjem, dovolj ga pa imajo za raziskovanje unije.) Čuvaj je pridobil hudič v rugnici in govoril natinoma z neuniknimi rudarji, ki so še delali. Delovodja ga je vprašal, čemu hodi tako pogost v rov, čujaj je odgovoril, da volumni za dan izvaja posebej še dvajset dolarjev z opombo: "Dobro delaš, fant, te nadaljuj!" Dne 15. aprila so pa vsi rudarji zastavili v "čuvaj", jih je vodil v bližnjo dvoranico, kjer so se vpisali v unijo. Njegovo delo je bilo končano!

New York, N. Y. (Federated Press). — Lastnina ameriških biznismanov v daljni Sibiriji je sveta. Tisti, ki so si jo prilastili na krivljeni način, se morajo zagovarjati pred ameriškim zakonom. Življenja mladih Američanov v Sibiriji niso, sveta. Tistim, ki na krivljeni način unijo tako življenja, se ni treba batiti, da bodo oboženi po ameriškem zakonu.

Tako je Semjonov stopil iz ječe, ker je ukradel blago, ki je bila lastnina ameriške trgovske tvrdike, katera je tržila v Sibiriji. Toda ameriški zakon ga ne more dočeti, ker so njegove čete umorile Američane, dusiravno so ravnote čete izvršile umor, ki so kradle blago.

Klub temu zahteva organizacijo sibirskega veteranov, kateri člani so služili pod generalom W. S. Gravesom, da pride Semjonov pred sodiščem zaradi umora ameriških vojakov, katere so kozaški napadli iz zasede. Svojo zahtevo so sporočili senatorju Borahu. Organizacija je pa tudi brzojavila tajnik Hughesh:

"Brez dvoma so Vas obvestili, da je Gregor Semjonov obožen, da je njih pravosodje odvisno od kraja, na katerem je bil izvršen zločin. Zdi se, da vojaška sodišča nimajo moči, da sodijo o takih izrednih prestopkih, ko je Semjonov obožen, da jih je izvršil."

Tako je Semjonov prišel v ječo, ker je ukradel blago, ki je bila lastnina ameriške trgovske tvrdike, katera je tržila v Sibiriji. Toda ameriški zakon ga ne more dočeti, ker so njegove čete umorile Američane, dusiravno so ravnote čete izvršile umor, ki so kradle blago.

Klub temu zahteva organizacijo sibirskega veteranov, kateri člani so služili pod generalom W. S. Gravesom, da pride Semjonov pred sodiščem zaradi umora ameriških vojakov, katere so kozaški napadli iz zasede. Svojo zahtevo so sporočili senatorju Borahu. Organizacija je pa tudi brzojavila tajnik Hughesh:

"Brez dvoma so Vas obvestili, da je Gregor Semjonov obožen, da je njih pravosodje odvisno od kraja, na katerem je bil izvršen zločin. Zdi se, da vojaška sodišča nimajo moči, da sodijo o takih izrednih prestopkih, ko je Semjonov obožen, da jih je izvršil."

Tako je Semjonov prišel v ječo, ker je ukradel blago, ki je bila lastnina ameriške trgovske tvrdike, katera je tržila v Sibiriji. Toda ameriški zakon ga ne more dočeti, ker so njegove čete umorile Američane, dusiravno so ravnote čete izvršile umor, ki so kradle blago.

Klub temu zahteva organizacijo sibirskega veteranov, kateri člani so služili pod generalom W. S. Gravesom, da pride Semjonov pred sodiščem zaradi umora ameriških vojakov, katere so kozaški napadli iz zasede

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašov po dogovoru. Rokopisi se ne vratajo.

Narodnina: Zednjene drsive (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri meseca, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

—

Datum, oblopanju n. pr. (April 30-22) poleg valova imena na naslovu posnamo da vam je s tem dnevnem potekla narodnina. Ponovite jo pravno, da se vam ne ustavi list.

NAPOVED ZA PODRAZITEV JEKLA JE TUKAJ.

Lani v maju je bila jeklarskim železarskim delavcem, ki garajo za jeklarski trust, znižana mezda za dvajset odstotkov. Gary, govornik za jeklarski trust, je takrat izjavil, da bo to znižanje prihranilo jeklarskemu trustu več ko sto šestnajst milijonov dolarjev v enem letu. Tej izjavi je dodal, da bo zdaj mogoče cene jeklu znižati in da napoči doba prave prosperitete.

Veliko ljudi je verjelo tem besedam. Nestrpno so čakali, kdaj se prek dežele razlije obljudljena prosperiteta. Te prešentante prosperitete pa ni bilo. Prišla je jesen in na cesti je bilo po izjavi delavskega tajnika okoli pet milijonov brezposelnih delavcev. Mesto v prosperitetu smo ležili nazaj in še bolj globoko v industrijsko krizo.

Hoover je sicer skušal z besedami znižati industrijsko krizo in menil je, da ni pet milijonov delavcev brez dela, ampak brezposelnih delavcev je samo okoli štiri milijone. No, tudi precej lepo število!

Pa tudi Hooverjeve besede niso znižale industrijske krize, marveč kriza je šla svojo pot in mesto napovedane prosperitete po sodniku Garyju, je bilo brezposelno delavstvo osrečeno s konferenco za rešitev vprašanja brezposelnosti. Na konferenci so sicer reševali to vprašanje in ga mitali od vseh strani, rešili pa vprašanja niso, kar potrdijo kasnejši statistični izkazi o številu brezposelnih delavcev.

Prišla je spomlad. Napovedane prosperitete pa le še ni tukaj. V tovarnah, v katerih izdelujejo avtomobile in druge take izdelke, ki najdejo trg po leti, so pričeli malo bolje obratovati. Statistični izkazi govore, da se je armada brezposelnih delavcev znižala v preiskanih industriah in podjetjih za dva in pol odstotka. Iz tega izkaza je bilo spoznati, da so se naročila na jeklo in železo malo počnjožila.

Komaj so bila ta znamenja tukaj, je bil tudi sodnik Gary tukaj. Seveda ni prinesel obljudljene prosperite, o kateri je lani v maju govoril, da zanesljivo pride, ko bo znižana mezda jeklarskim in železarskim delavcem, temveč je napovedal, da se morajo cene jeklu povisiti, ker so nekateri lastniki jeklarn obratovali svoja podjetja brez dobička ali pa z izgubo.

Seveda Gary ni navedel imen teh dobrih podjetnikov, katere bi ameriško ljudstvo prav rado poznalo, ker obratujejo svoje tovarne brez dobička ali pa z izgubo izgolj clovekoljubnosti do svojih delavcev in konzumentov. Zanj je zadostovalo, da je rekel "nekateri" podjetniki.

Ampak zdaj nastane resno vprašanje, kam je šlo teh sto šestnajst milijonov dolarjev, katere je jeklarski trust prihranil v enem letu, ker je znižal delavske mezde. To je zanesljivo, da jih delavci niso dobili. Kajti sodnik Gary ni povedal v teku leta, da so jeklarskim in železarskim delavcem povisili zopet mezzo. Nak, tega niso storili. Gary bi o takem činu ne molčal, saj rad razbobna vsako stvar v svet. Konzumentov se ti milijoni tudi niso prijeli. O tem lahko priča vsakdo, ki je v teku leta kupoval železo ali jeklo.

Nekam je pa le šel ta lep denar. Kam? Ostal je pri trustovcih. Ti gospodje so ga spravili in sicer tako, dobro spravili, da nimajo od njega koristi delavci, ki garajo po deset, dvanajst in tudi po štiri in dvajset ur skupaj, kadar menjajo delavnik, pa tudi konzumenti nimajo dobička, kajti plačevali so stare cene za jeklo in železo.

Sodnik Gary je pač sodil, da so ljudje pozabili, kaj je lani govoril v maju. Trustovci sploh radi računijo z ljudsko pozabljaljivostjo in se ne motijo pri svojih računih. Ako bi ljudstvo res ne pozabilo na gorje in zlo, ki so mu jo povzročili trusti, bi trusti že zdavnaj služili ljudstvu in ne posameznikom, ki dostikrat nimajo drugega pojma o industriji, kot da njim nosi velik profit.

Da, vsa postrutjanena industrija bi bila že zdavnaj nacionalizirana, da ni ljudstvo tako pozabljivo. In zradi tega bo treba še čakati, da trusti služijo ljudstvu. In sicer bo treba čakati, dokler si ljudstvo činov raznih trustovcev ne obdrži bolje v spominu. Kadar ljudstvo zapusti pozabljaljivost, tedaj bodo trustovci prav malo časa ribarili v kalnem in z raznimi izjavami farbali javnost.

SLIKE IZ NASELBIN.

Warren, O. — Kakor je razvidno iz raznih dopisov, so delavske razmere pri nas vseeno nekaj boljše kakor po drugih naselbinah. Imamo več različnih tovarn, med katerimi sta dve veliki, in sta last Trumbull Steel Co. ter Trumbull Liberty Steel Co. Obe tovarni obratujeta s polno paro.

Napočilli so torej zopet "zlati časi" za nas delavce, kajti zopet lahko nosimo svoje kosti v njihove delavnice, ki so kakor veliki mlini moderne kapitalistične družnosti. Toda klijub temu, da se je odprlo delo, je še veliko delavstva pri nas brez dela, zato bi rojakom prizoroval, da ne hodijo k nam, ker tu ne bodo dobili dela in je najboljše, da ostanejo na svojem mestu.

Delavci prihajajo od vseh strani z namenom, da bi dobili delo, pri čemur pa najbolj velja ono, da je veliko poklicanih, a le malo izvoljenih. Pri tej družbi tudi delamo v takosvanem "annealing" prostoru, to je delavnica, kjer se vlije in shlaja pločevina. Po celini dvanajst ur se mučimo pri dotičnem delu. Dolge so ure in težko jih je prestati, pogled vsega pa je malenkostna plăša, da človek prav težko izhaja. Pri trdjem delu se zasluži po \$3 do \$4, čeprav je delo skoraj nezdravo, naporno, vroče in za življenje nevarno. Če človek premisljuje to delo in vse, kar imamo od njega, mora priznati, da je vse delavščev življenje samo tuha.

Nad seboj imamo celo vrato paznikov, prigašačev in bosov, kar dela vse življenje še toliko nezmožnejšje. Delati pa moramo, a ko hočemo pridobiti skoraj kruha za življenski obstoj. Bolj kakor kdaj prej si lahko predstavljamo danes ženo, ki kleče prosi kruha od nesmiljenih srce za svojo od gladi umrjočec deco in moli k Bogu, da bi ji ohranil življenje. Njen soprog in skrben otče ne more dobiti zasluba, da bi se pošteno preživel. Res mučna je pot nas delavcev skozi življenje. Boriti se moramo za vsakdanji kruh, dokler ne omagamo od te borb in naš polož v hladni grob. — Jakob Jert.

Thomas, W. Va. — Po poročilih iz vseh krajev Unije ishko posnemamo, da se stavka organiziranih rudarjev ugodno razvija, posebno še, ker se vsaki dan če je poročila, da se stavkujočim priključujejo tudi neuhijski rudarji v jake velikem številu. Tuji neorganizirani premogarji dobro vedo, da nam ni mogoče nadejati se boljšega življenskega obstoja, ako ne stopimo v skupaj in kakov en mož stavkamo do izpolnitve naših zahtev, zato opuščajo vsako strankarsko mršnjo in skupno nastopajo proti podjetništvu, v katerem edinem vidijo svojega nasprotnika, ki se zakle, da mora uničiti naše organizacije.

V tem pa moramo vtrajati in se navduševati. Dobijo se med nami ljudje, ki se še nörčujejo iz naših stavk in vedoma ali nevdoma škodujejo naši organizaciji, kaj radi trdijo, češ, kaj bomo mi siromaki proti bogatinom, saj nas oni živijo. Ni res! Mi živimo nje in ne oni nas. Kdo pa jih je napravil bogastvo, ako ne mi, delavci! Ce ima bogastvo, si je podjetnik istega moral nagrabiti potem izkoriscenja nas, ali pa so njegovi predniki izkoriscali naše prednike, ki so jim z žulji pridebili vas bogastvo. — Porodčalec.

Girard, Kans. — Slučajno sem videla v "G. N." neumnost "Petrar Zgage", ki pravi da je v "Edinstvu" ravnotoliko edinstvo kot je v "Proletarju" proletarij. V prvi del njegove trditve bi mu še verjela, ker vem, da pater še poskrbi, da sem edinstvo v "Edinstvu", toda smelo lahko trdim, da je pri "Proletarju" več proletarjev kot pa pri "G. N." delavcev.

Svojo trditve lahko dokazem in jo celo dokazovati ni treba, ker dokazuje "G. N." sam, ki se strašno zanima za cesarico Cito, ki je baje zelo uboga in ji posveča cele kolone. Po mojem mnenju sploh ne spada taksi prisarjenje v delavski list, če pa vrednik lista smatra, da je vse skrajno važna, pa naj napiše kratko notico o cesarskih bedi ali o kronanju pa-pa.

Kdo pa se zmeni na delavčev ženo, ko ji umrje mož in ji tudi zapusti kopico otrok? Tedaj se "G. N." prav nič ne zanima, kdo jih bo prešivel, čeprav so ravnotak ljudje, in sicer najbrže bolj koristni kot pa cesarjevi nasledniki — princji in princezinja.

Piše tudi, da so Jugoslavija, Čehoslovaška in druge naselstvene države za nekdanjo Avstrijo odrekle, da nočijo prispevati svojega deleža, oz. nočijo odstopiti "lastnine" bivšega cesarja njegovih družin. S tem dejstvom mendo ni "G. N." s svojimi uredniki prav nič zadovoljen. Ali ne vedo ti gospodje, da vse toda še so ljudje za organizacijo, kajti tega nikdo ne more ubraniti, saj celo po krajih, kjer dosedaj niso unije, se rudarji v polnem številu organizirajo in pristopajo v unijo. Oni vedo, da je le v organizaciji mod.

Od tu smo jih hodili navegar-

PROSVETA

jati v Davis, da bi končali s stavkoškim delom (a bilo je zastonj). Denčini so se izgovarjali, da bodo še zastavili tudi oni in ravnotako še Irtili Sloveni, da bodo ostali doma, če Američani prenehajo z delom. Končno smo dobili Slovence zato, da so ostali doma, toda ne radi uljnost ali radi unije, temveč radi pravil S. N. P. J., ker smo jim odprto povedali, da se bomo dvoren na pravilih.

Cita ima dve zdravi roki in poleg tega pravijo, da je junaka in vtrajna ženska. Pa naj se prime dela in naj malo skusi borbo za življenski obstanek.

Gospodje pri "G. N." se mi zde, da so kakor dvoren na pravilih. Radi bi bili delavski, a še rajši bi bili naklonjeni aristokraciji ali kapitalistom, kar pa ni nobeno čudo, saj tudi sami male posmrde po kapitalistih, čeprav se obenem vedo kot "delavski prijatelji."

"Peter Zgaga" bi bil lahko dobiti bolj priljubljen, če bi pustil svoje kralje, cesarje, ženske, munjan, papeža, fonde in lige, ter bi napisal kaj podučnega za izobrazbo. Opravljanje so včasih gojile ženske, sedaj se pa zdi, da so jim močki prevzeli ta posel. — Delavčeva žena.

Uniontown, Pa. — Položaj na premogovem polju v Fayette okraju, okoli Uniontowna, Republic, Brownsville, Masontowna, Smithville, Firehance je povojen. Premogarji tod smo 100-odstotno organizirani.

Pred 1. aprilom smo bili vsi neorganizirani in podjetniki so se temeljito prevarali, ko so mislili, da bomo neorganizirani premogarji garali kot smo v vsaki pretekli stavki. Stavka, na katero smo se sedaj podali, ni samo iz simpatije, temveč tudi za priznanje naše unije.

Dolžnost vseh premogarjev, ki še delajo, je, da takoj odločite o rodje in se organizirate. Nikar ne čakajte, da bo prišel kdaj vas organizirat dokler ste na delu. Zapustite rove in pokličite organizatorje bližnjega distrikta. Od njih boste dobili vsa potrebna navodila, kako se je treba ravnat. V odgovor vsem premogarjem, ki sprašujejo, iz kakšnega vraka smo zastavili, naj bo povadano, da za priznanje U. M. W. of A, da tudi mi prisilimo naše podjetnike na skupno konferenco z učinkovimi voditelji, da tam podpišemo novo pladilno lešvicu.

Premogarji pri H. C. Frik Co. in drugih malih kompanijah med Greensburgom in Canonsvillom, ki še vedno obratujejo, takoj zapustite rove in se organizirajte, kar je vaša dolžnost. Ne strašite se, ako vam kdo reče, da Frik ali pa kak drug kompanist ne bo prisinal unije. Premogarji v Fayette okraju smo se odločili, da vztrajamo do konca pri naših zahtevah, zato posvijdamo vse neorganizirane, da se nam pridružijo.

Ne podpišite nobenih kart, v kar vas silijo nekateri kompanije. To je njihova svjaža, mato boste oprezni. Dopisanik iz Claridga pravi, da ta podpis ne pomeni nič, toda jas je, da vztrajamo do konca pri naših zahtevah, zato posvijdamo vse neorganizirane, da se nam pridružijo.

Med vestmi, ki delajo vse čast civilizaciji, kakršna je, da tudi novice o prepriču med duhovni, ki ga je zanestil Conan Doyle, znani spiritist. Doyle stresi duhove iz rokava, govori z mrtvimi in opisuje nebesa. Duhovni se pa prepričajo, da to ni tako, da je tako in tako ter da ni tako in tako...

Doyle priseza na svoja "odkritja", da je v nebesih "ravno tako kakor na zemlji" v edino razliko, da osmedesetletni starec in starke postanejo spet mladi in kreplji; drugače pa so v nebesih krave, psi, mačke in druge domačje živali. Doyle trdi dalje, da se v nebesih izpolni vsaka želja. Recimo, da si krščen in spreobrnjen afriški kanibal poželi dovezkega mesa — koga bodo ubili v nebesih?

Prosimo, ameriško časopisje prinaša o teh neumnostih po celotne kolone brez komentarja. To je povojna izobražava!

Pokojni ruski car ima že vedno "poslanika" v Ameriki. Slavni Aleksander Dunbar bi moral priti nazaj. Zakaj ne bi imel tudi pokojni Franc Jože poslanika? In zakaj ne Hamurabi iz Babilona?

Slovenski rudar iz Dunla, Pa., nam poroča, da so stavkarji okloptali katoliškega duhovnega in njegovega meščarja v Cairnbrooku, Pa., ker sta hodila okoli njih in jih nagovarjala, naj gredo nazaj na delo, češ da ni lepo, da se upirajo operatorjem.

Patre Kazimir, hitro poroča o "velikem prijateljstvu" duhovščine napram delavcem!

Dopis iz Jolietta: Pri tki jednoti so vdignili solventnost. Rabili so "jackserw", ker drugega bi bili "vzdigovalci", dobitili "rupture," — Martinčki so tolačijo z Čganjepko kot po navadi. Drugih novic ni, zato ker jih nima — Martin Čganjep.

METEORITI.

Ako so operatorji res jenzi, zakaj ne prekoinejo dneva, ko so premog vtaknili v zemljo?

Kmet poseje pšenico, korzo, oves, itd., potem pa žanje.

Lastniki rudnikov niso posejali premoga v zemljo — ali so? Klub temu operatorji žanjenjo premog — pa ne sami. Žanjejo jim ga rudarji. In ker rudarji nočno žeti zastoj, so gospodje lastniki še tako nesramni, da kličejo Boga in bogice na pomoč.

Amerika je sicer zmagal v zadnji vojni, toda delavci ne morejo živeti ob goli zmagi. Dokaz: stavka rudarjev.

Navsezadnje ima Bryan morda prav. Če pogledamo mimogrede na kazimirčeve, bi skoro zaključili, da človek se ni razvil iz opie, pač pa se opice razvijajo iz ljudi.

Ruski delegati so na veliko-nedeljo ponudili angleškim, italijanskim in francoskim imperialistom lep pirh, ki je pa bil precej napopran.

Ententa je v Genovi odkrila Sovjetsko Rusijo. Spoznala je, da je ruski revolucionarni duh močnejši od dinamita

